

Städutbildning Kommunal vård och omsorg

Annica Blomkvist och Lawan Wallenius
Hygiensjuksköterska



Eftermiddagens innehåll

- › Städningens betydelse för att minska risken för smittspridning
- › Vem är ansvarig för vad?
- › Dagligt städ och slutstädning
- › Desinfektionsmedel





Städning i vårdlokaler

Städar vi inom vård och omsorg enbart för trivsel?

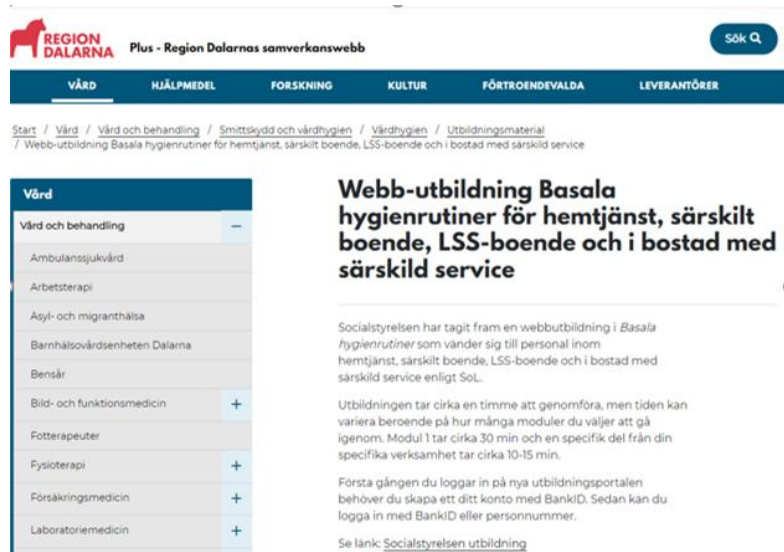
- Nej, städningen har också betydelse för smittspridningen inom vård och omsorg
- Städning hjälper till att hålla ner bakteriefloran i miljön, därmed minskar risken att föra smitta vidare mellan ytor och föremål
- Resistenta bakterier ökar i Sverige och i världen



Städning i vårdlokaler

- God hygienisk standard är en del av god kvalitet i vård och omsorg vilket anges som ett specificerat krav i hälso- och sjukvårdslagen
- All städning kräver utbildning i städteknik och basala hygienrutiner för såväl lokalvårdare som service-/vård-/omsorgspersonal

> Socialstyrelsens utbildning till vård- och omsorgspersonal



REGION DALARNA Plus - Region Dalarnas samverkanswebb

VÅRD HJÄLPMEDEL FORSKNING KULTUR FÖRTROENDEVALDA LEVERANTÖRER

Start / Vård / Vård och behandling / Smittskydd och vårdhygien / Vårdhygien / Utbildningsmaterial
/ Webb-utbildning Basala hygienrutiner för hemtjänst, särskilt boende, LSS-boende och i bostad med särskild service

Vård

- Vård och behandling
- Ambulanssjukvård
- Arbetsterapi
- Asyl- och migranhälsa
- Barnhälsovårdsenheten Dalarna
- Bensår
- Bild- och funktionsmedicin
- Fotterapeuter
- Fysioterapi
- Försäkringsmedicin
- Laboratoriemedicin

Webb-utbildning Basala hygienrutiner för hemtjänst, särskilt boende, LSS-boende och i bostad med särskild service


Socialstyrelsen har tagit fram en webbutbildning i *Basala hygienrutiner* som vänder sig till personal inom hemtjänst, särskilt boende, LSS-boende och i bostad med särskild service enligt Sol.


Utbildningen tar cirka en timme att genomföra, men tiden kan variera beroende på hur många moduler du väljer att gå igenom. Modul 1 tar cirka 30 min och en specifik del från din specifika verksamhet tar cirka 10-15 min.

Första gången du loggar in på nya utbildningsportalen behöver du skapa ett konto med BankID. Sedan kan du logga in med BankID eller personnummer.


Se länk [Socialstyrelsens utbildning](#)



- 

Basala hygienrutiner – vad och varför
- 

Handhygien
- 

Arbetskläder
- 

Skyddskläder
- 

Personlig skyddsutrustning
- 

Städning och rengöring

Fråga din chef

Fråga din chef:

- Vilka städrutiner har vi i verksamheten?
- Vilka medel ska vi använda för rengöring av ytor?



Socialstyrelsens utbildning till chefer



Förebygga smitta – ditt ansvar

Här handlar det om ...

I det här avsnittet får du veta vad du som chef behöver göra för att ta ditt ansvar för att förebygga och förhindra smitta och smittspridning i din verksamhet. Vad står det i föreskrifterna och vad behöver din personal kunna?



Socialstyrelsen

Minska risken för att smitta kommer in och sprids på äldreboenden

– checklista med reflektionsfrågor

Att hindra att smitta kommer in och sprids i äldreomsorgen är en stor utmaning. Risken kan minskas genom ett systematiskt förbättringsarbete. I det här dokumentet finns reflektionsfrågor och tips på olika teman som kan inspirera till förbättringsåtgärder – på kort och lång sikt.

Frågorna kan i stora delar vara relevanta för andra verksamheter på socialtjänstens område, såsom korttidsboenden och LSS-bostäder. Listan ska däremot inte ses som heltäckande för allt en verksamhet behöver ta i beaktande.

Smittan rör sig i första hand med människor

Det finns många vägar som smittor kan spridas till särskilda boenden, men i första hand kommer smittan med människor som för med sig smittor. Det kan till exempel handla om

- personer som bor på boendet men som gör ärenden utanför
- personer som flyttar in
- närstående som besöker boendet
- personal som är anställda på boendet
- personal som kommer till boendet för att utföra vissa uppgifter.

Under vinterhalvåret kan olika virus spridas i samhället, t.ex. säsongsinfluensa, covid-19, RS, calici-virus (vinterkräksjuka). Därför är det viktigt att du som arbetar inom vård och omsorg håller i det smittförebyggande arbetet.

Det är viktigt att du som arbetar inom vård och omsorg alltid arbetar smittförebyggande och följer de basala hygienrutinerna.

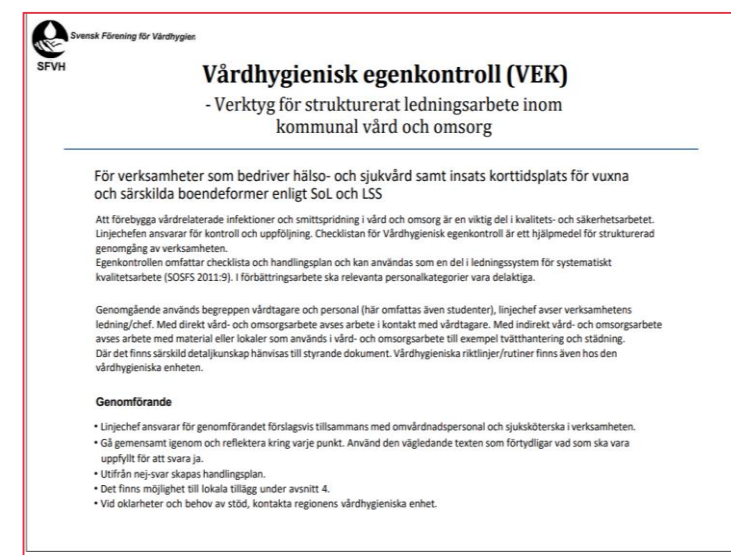
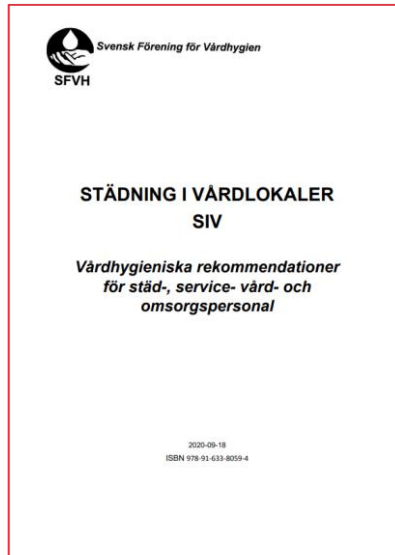
> **Har vård- och omsorgspersonalen rätt förutsättningar för att städa?**

Vilka är svårigheterna?
Vad fungerar bra?



Vilka riktlinjer/rekommendationer bör följas?

- SIV- Städning I Vårdlokaler
- Vårdhandboken
- VEK





Vårdhygienisk egenkontroll - rengöring och desinfektion

3.2	<p>Punktdesinfektion utförs vid spill av kroppsvätskor <i>Små mängder spill av kroppsvätskor exempelvis blod torkas upp och desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensider som både har rengörande och desinfekterande effekt.</i> <i>Större mängder spill av kroppsvätskor torkas först upp med absorberande material och rengöringsmedel. Därefter används desinfektionsmedel på den rengjorda ytan.</i> <i>Vårdhandboken Desinfektion av ytor.</i></p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3.3	<p>Rutin finns för rengöring av hjälpmedel samt medicinteknisk utrustning <i>Skriftlig rutin finns avseende rengöring och desinfektion av hjälpmedel samt medicinteknisk utrustning (exempelvis duschstol, rollator, lyft och lyftskynke, blodtrycksmanschett, säng och madrass). I dessa framgår hur ofta rengöring och desinfektion utförs, med vad och av vem.</i> <i>Vårdhandboken Hjälpmedel vid fysiska funktionsnedsättningar, Säng och sängutrustning.</i></p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3.4	<p>Städrutin finns för gemensamma utrymmen, vårdtagarna nära ytor och slutstädning hos vårdtagare <i>Det finns skriftlig städinstruktion med tillhörande checklistor där det framgår:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vilka lokaler (både gemensamma på boendet och lägenheter/rum) som ingår • städmetod (arbetsflöde och städmaterial) • rengörings- och desinfektionsmedel • städfrekvens • vem som städar. <p><i>Ansvarsfördelning mellan städpersonal och vård- eller omsorgspersonal är klarlagd och framgår tydligt.</i> <i>Alla som städar inklusive lokalvårdare, har utbildning i och tillämpar basala hygienrutiner och klädregler. 16 § Smittrisker (AFS 2018:4).</i> <i>Verksamheten har identifierat kritiska ytor som ofta berörs med händerna, där hänsyn tas till riskfaktorer för smittspridning. Exempel på riskfaktorer för smittspridning kan vara vätskande sår, kräkning, diarré eller bristande följsamhet till handhygien.</i> <i>Vårdhandboken Städning, rengöring, Städning i vårdlokaler (SIV).</i></p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3.5	<p>Rutin för säker hantering av tvätt finns <i>Det finns kunskap om och nedskrivna rutiner kring tvätthanteringsprocessen. Rutinen innefattar:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • hur tvättstugan är utrustad • var och hur smutstvätt förvaras, hanteras och fraktas. <ul style="list-style-type: none"> - Smutstvätt läggs direkt i tvättkorg eller motsvarande. - Textilier som tvättas i lägre temperatur än 60 grader tvättas separat. • var och hur ren tvätt hanteras och förvaras. <ul style="list-style-type: none"> - Det finns olika ytor för att hantera ren och oren tvätt. Tvätt torkas i torktumlare eller torkskåp. Ren tvätt hanteras med desinfekterade händer på desinfekterad yta och transporteras till vårdtagarens lägenhet så snart som möjligt i ren korg eller motsvarande. <p><i>Vårdhandboken Tvätthantering, Lokal för tvätthantering, tvättstuga.</i></p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3.6	<p>Sterila produkter och produkter med krav på renhet förvaras och hanteras så att renhetsgraden bibehålls <i>Material med olika krav på renhet förvaras åtskilda. Sterila produkter och produkter med krav på renhet exempelvis förbandsmaterial och flegågsinstrument (värmedesinfekterat gods) förvaras rent, torrt och dammfritt i stängt utrymme. Renheten bevaras fram till dess att materialet används på vårdtagare, även under transport. Produkterna hanteras med desinfekterade händer.</i> <i>Skriftlig rutin finns för rengöring och desinfektion av:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - flegågsinstrument (värmedesinfektion) exempelvis sax och pincett - transportväskor, förråd och olika former av närförråd exempelvis väska, korg och låda med lock. 	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

För verksamheter som bedriver hälso- och sjukvård samt insats korttidsplats för vuxna och särskilda boendeformer enligt SoL och LSS Reviderad mars 2024



Hygienriktlinjer kommunal vård och omsorg

	RIKTLINJE	1 (65)
	Godkänt 2024-05-06	Versionsnummer 7.0
	Giltigt t.o.m 2026-05-06	Datenummer
Kommunal vård Dalarna hygienriktlinjer		
Innehållsförteckning		
Inledning		6
Förord		
Vårdhygien		
Ansvar		
Smitta och smittspridning		7
Smittvägar		
Basal hygien		9
Handdesinfektion		
Handtvätt		
Handskar		
Skyddskläder		
Stänkskydd		
Personlig skyddsutrustning		
Klädregler		11
Arbetsdräkt		
Händer		
Smycken		
Hår		
Personlig hygien		12
Renhetsgrader		13
Rent		
Sterilt		
Förvaring av sterila och höggradigt rena produkter		
Hemsjukvårdens väska		
Desinfektion		16
Spoldesinfektor		

	Kommunal vård Dalarna hygienriktlinjer	RIKTLINJE	2 (65)
		2024-05-06	
Städning			19
Städmetoder			
Punktstäd och punktdesinfektion			
Grundläggande regler vid städning			
Städning av vårdtagares rum/lägenhet			
Städning av toalett/hygienutrymme			
Slutstädning			
Rengöring av hjälpmedel			
Tvätt			23
Förorenad tvätt			
Omhändertagande av ren tvätt			
Textilier som skickas till tvätteri			
Tvätt av personalens arbetsdräkt			
Avfall			24
Konventionellt avfall			
Farligt avfall			
Livsmedelshygien			26
Egenkontroll			
Sondmatning			27
Sondtyper			
Sondnäring			
Skötsel av sond			
Aggregat			
Sondspruta			
Matnings slang till knapp			
Såromläggning			29
Steril rutin eller ren rutin			
Hantering av omlägningsmaterial			
Efter såromläggningen			
Hantering av instrument			
Förvaring av material hos vårdtagare			
Urinkateter			31
Ordination, indikation			
Steril metod			
Ren metod			
Urinreningssystem			

Allmänna riktlinjer - SÄBO

*Skriftliga städinstruktioner ska finnas och vara kända i verksamheten –
Vårdgivaren yttersta ansvaret*

- Hur ofta regelmässig städning ska utföras
- Vilka ytor som ska städas när och hur
- Ange städmetod, dvs val av utrustning, material och kemikalier (medel) för rengöring/städning samt ytdesinfektionsmedel för kritiska punkter
- Personal som städar (oavsett utförare) ska ha dokumenterad kunskap gällande rutiner och metoder för de städuppgifter de utför
- Följa gällande lagstiftning, riktlinjer och rutiner för att förebygga smitta och smittspridning
- Vara utbildad i de städmetoder som används





Städmetoder

Till städning ska ren utrustning, såsom moppar och dukar, användas

- **Torr metod** – endast vid uppsamling av damm. Torr duk eller mopp, microfiber. Kombineras med fuktig metod för rengöring
- **Våt metod** – endast vid svår nedfläckning. Eftertorkas med ren duk eller mopp. Våta städmetoder undviks på grund av risk för halka, fuktskador och ökad risk för tillväxt av mikroorganismer
- **Fuktig metod** – lätt fuktad duk/mopp för engångs- eller flergångsbruk. Mekanisk bearbetning. Maskinstädning av golv kan ersätta fuktig metod. Den som använder och sköter städmaskiner ska ha dokumenterad kunskap

Rengöring med vatten och rengöringsmedel utfört med rätt metod är tillräckligt på de flesta ytor förutsatt att punktdesinfektion utförts. Kritiska punkter (identifierade i verksamheten) kompletteras med ytdesinfektion.

Vid slutstädning ska kritiska punkter alltid desinfekteras efter rengöring för att garantera en smittrenad vårdplats.

> Städriktlinjer/Arbetsbeskrivning

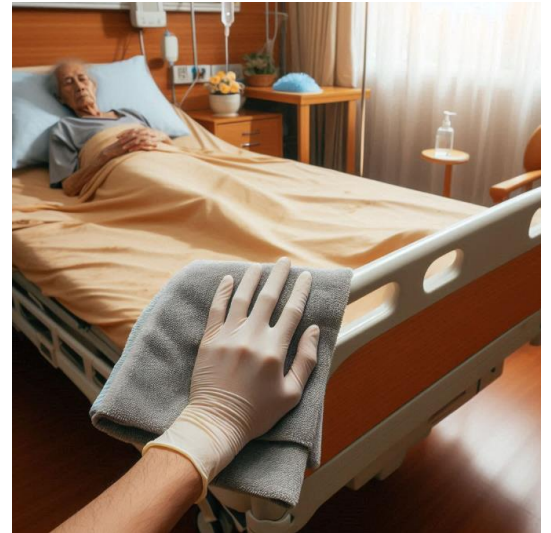
Olika metoder för städning/rengöring kan användas. Oavsett metod är den **mekaniska bearbetningen avgörande för att uppnå ett bra resultat**. Graden av förorening behöver bedömas. Identifierade kritiska punkter ska framgå av lokal anvisning för verksamheten.

Kraftig nedsmutsning samt alltid vid slutstädning

- Rengör alltid först med vatten och rengöringsmedel, klös i trasan
- Identifierade kritiska punkter desinfekteras därefter med ytdesinfektionsmedel med tensid/rengörande effekt

Låg grad av nedsmutsning – daglig städ

- Rengör med vatten och rengöringsmedel. Identifierade kritiska punkter desinfekteras med ytdesinfektionsmedel med tensid/rengörande effekt
alternativt
- Rengör och desinfektera direkt med ytdesinfektionsmedel med tensid/rengörande effekt. Exempel är verksamheter med mycket medicinskteknisk utrustning



> Hur gör vi i praktiken?



Moppar/torkdukar,
vad används?
Förvaring?
Rengöring av
moppar/trasor?



SION
LARNA

Behövs
handskar/förkläde
vid städning?



Vem gör
slutstädningar?

Vårdrum – slutstädning

- Vid avslutad isolering
- Vid utflyttning/avliden



- Städa alltid från rent till smutsigt
- Håll orent material åtskilt från rent
- Noggrann bearbetning
- Börja med omkringytor
- Dubbelstäda – rengöring **och** desinfektion
- OBS! kontaktytor/tagytor
- Rengöring av golv
- Rengör städutrustning

Flergångsutrustning som tas ut från rummet desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid/rengörande verkan eller enligt tillverkarens anvisning.

Basal hygien i samband med städ



Händer och naglar

- Korta naglar fria från konstgjort material
- Inga främmande material, t ex smycken, klockor, stödskenor, plåster eller förband



Arbetskläder

- Ärm som slutar ovanför armbågen
- Byts dagligen och oftare vid behov
- Används endast på arbetet



Handdesinfektion

- Före och efter all patientkontakt
- Före rena och efter orena arbetsmoment



Handskar och plastförkläden

- Handskar vid kontakt med kroppsvätskor
- Engångsplastförkläde vid risk för att arbetskläderna kommer i kontakt med kroppsvätskor eller hudpartiklar



Tvål och vatten

- Om händerna är synligt smutsiga eller känns smutsiga
- Innan mathantering
- Efter omhändertagande av patient med kräkning eller diarré

Därefter handdesinfektion!



Hår och huvudduk

- Hår/skägg uppsatt
- Huvudduk instoppad eller uppsatt



Rätta förutsättningar?



Tygsoffa



Rengöring och desinfektion



Rengöring

Tar bort smuts och minskar mängden mikroorganismer. Försämrar förutsättningarna för bakterierna att kunna växa till.

- Ytan bearbetas mekaniskt med lätt fuktad duk/mopp och ska vara torr inom 1 minut.
- Använd duk eller mopp får inte återdoppas.
- Dosera rengöringsmedel enligt instruktionen på förpackningen.

Desinfektion

Avdödar mikroorganismer och förhindrar att smitta kan överföras.

- Ytan bearbetas mekaniskt med rikligt med desinfektionsmedel med tensid, när ytan torkat är desinfektionen klar.
- Observera inverknings tiden som står på förpackningen, alltså tiden ytan ska vara fuktig av desinfektionsmedlet innan medlet torkat och desinfektionen är klar.



Vilka desinfektionsmedel rekommenderar vi och när?

- 1. Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid**
(rengörande verkan) Rekommenderas i de allra flesta fall



- 2. Virkon – Oxiderande medel**

Rekommenderas vid vinterkräksjuka och stora blodspill



Desinfektion av ytor

1. Använd handskar för att undvika uttorkning av huden
2. Ha på medlet flödigt och i ett jämnt skikt över ytan
3. Bearbeta ytan noga med en torkduk tills den är synligt ren. Den mekaniska bearbetningen av ytan är mycket betydelsefull
4. Lämna ytan fuktig och låt den långsamt självtorka. Det är viktigt att ytan är fuktig under hela inverknings tiden

På desinfektionsprodukter finns det angivet hur länge de ska verka på ytan.

Biologiskt material/smuts måste avlägsnas först för att desinfektionsmedlet ska kunna komma åt att smittrena.



Avslutningsvis

- Fyll gärna i utvärdering
- Nästa tillfälle 12/11 kl 13:30-15
 - Ämne: Vinterns virus

Vård	
Vård och behandling	–
Ambulanssjukvård	
Arbetsterapi	
Asyl- och migranthälsa	
Barnhälsovårdsenheten Dalarna	
Bensår	
Bild- och funktionsmedicin	+
Fotterapeuter	
Fysioterapi	+
Försäkringsmedicin	+
Laboratoriemedicin	+
Läkemedel	+
Medicinsk teknik	
Nationella taxan - privata fysioterapeuter & läkare	+
OCD-mottagning	
Sjukhusbibliotek i Dalarna	+
Smittskydd och vårdhygien	–
Statistik Smittskydd	+
Vårdhygien	–
Vårdrelaterade infektioner (VRI)	
Punktprevalensmätningar	
Utbildningsmaterial	
Vårdhygienisk egenkontrollrond	
Hygienutbildningar	
E-utbildningar med kod	
Verkställighetsbeslut	
Vaccination	+

Hygienutbildningar

Information om de hygienutbildningar vi erbjuder för kommuner och regionanställda.

Vi vill hälsa er välkomna till höstens hygienutbildningar

Sätt gärna sidan som en favorit!

Hygienutbildningar riktade till kommunerna

[Inbjudan till kommunen](#)

Utbildningarna genomförs via TEAMS.

För chefer

Betydelsen av städrutiner inom omsorgen
2024-10-08 13.30--15.00 [Klicka här för att ansluta till mötet](#)

Vinterns virus
2024-11-12 13.30--15.00 [Klicka här för att ansluta till mötet](#)

För personal kommunen

Betydelsen av städrutiner inom omsorgen
2024-10-10 13.30--15.00 [Klicka här för att ansluta till mötet](#)

Vinterns virus
2024-11-14 13.30--15.00 [Klicka här för att ansluta till mötet](#)

Hygienutbildningar riktade till Regionen

[Inbjudan till Regionen](#)

Utbildningarna genomförs i TEAMS

Städuutbildning till vårdpersonal
2024-09-19 13.30--15.00 [Klicka här för att ansluta till mötet](#)

Vinterns virus
2024-11-21--13.30--15.00 [Klicka här för att ansluta till mötet](#)

Uppföljning av utbildning

Vänligen besvara denna enkät efter genomförd utbildning.

[Enkät efter utbildning](#)


Här nedan publicerar vi åhörarkopior från föreläsningarna



World Health
Organization



**Dela kunskap om
handhygien – varför
är det fortfarande
så viktigt?**



**För att det hindrar
smittspridning i
vård och omsorg**

Rena händer räddar liv



**REGION
DALARNA**